

Tasviriy san'at ijodkorining zamonaviy transformatsiyasi: an'anaviy usullar va texnologik vositalarni uyg'unlashtirish

Oybek Ma'murjon-o'g'li Muhammadjonov
Namangan davlat pedagogika instituti

Annotatsiya: Mazkur maqolada tasviriy san'at sohasining zamonaviy texnologik transformatsiya sharoitidagi rivojlanish tendensiyalari tahlil qilinadi. Tadqiqot sun'iy intellekt generatorlari, raqamli dizayn dasturlari va vizual platformalarning san'at yaratish jarayoniga ta'sirini o'rganishga qaratilgan. Muallif tomonidan an'anaviy tasviriy san'at bilimlari va zamonaviy raqamli kompetensiyalar o'rtasidagi integratsiya zarurati ilmiy asoslanadi. Shuningdek, ijodkorning kasbiy raqobatbardoshligini ta'minlashda texnologik savodxonlik, algoritmik tafakkur va vizual madaniyatni chuqur anglashning ahamiyati ochib beriladi. Maqolada sun'iy intellekt san'atkorni almashtiruvchi emas, balki uning ijodiy salohiyatini kengaytiruvchi vosita sifatida talqin etiladi. Tadqiqot natijalari tasviriy san'at ta'limini modernizatsiya qilish va uni zamonaviy mehnat bozori talablariga moslashtirish zarurligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: tasviriy san'at ta'limi, sun'iy intellekt, generativ san'at, raqamli dizayn, kreativ kompetensiya, texnologik savodxonlik, vizual madaniyat, kasbiy moslashuv, innovatsion pedagogika, raqamli transformatsiya

Modern transformation of the visual arts artist: combining traditional methods and technological tools

Oybek Ma'murjon-o'g'li Muhammadjonov
Namangan State Pedagogical Institute

Abstract: This article analyzes the development trends of the visual arts in the context of modern technological transformation. The research aims to study the impact of artificial intelligence generators, digital design programs and visual platforms on the process of creating art. The author scientifically substantiates the need for integration between traditional visual arts knowledge and modern digital competencies. The importance of technological literacy, algorithmic thinking and a deep understanding of visual culture in ensuring the professional competitiveness of the artist is also revealed. The article interprets artificial intelligence as a tool that does not replace the artist, but rather expands his creative potential. The results of the research indicate the need to modernize visual arts education and adapt it to the requirements of the modern labor market.

Keywords: fine arts education, artificial intelligence, generative art, digital design, creative competence, technological literacy, visual culture, professional adaptation, innovative pedagogy, digital transformation

Kirish: Bugungi globallashuv va raqamli transformatsiya sharoitida tasviriy san'at sohasi tub o'zgarishlar jarayonini boshdan kechirmoqda. Sun'iy intellekt texnologiyalari, generativ vizual tizimlar, algoritmik dizayn platformalari hamda raqamli tasviriy dasturlar san'at yaratish jarayonining mazmuni va shaklini sezilarli darajada o'zgartirmoqda. Avvallari tasviriy san'at ijodkori asosan an'anaviy vositalar - qalam, bo'yoq, mato va kompozitsion tajribaga tayangan bo'lsa, bugungi kunda u raqamli muhit, vizual modellashtirish, sun'iy intellekt generatorlari va dizayn platformalari bilan faol ishlash zarurati bilan yuzma-yuz kelmoqda. Mazkur jarayon tasviriy san'at vakillaridan kasbiy kompetensiyalarni kengaytirishni, an'anaviy mahorat bilan bir qatorda texnologik savodxonlikni ham egallashni talab qiladi.

Zamonaviy sun'iy intellekt tizimlari tasvir yaratishda inson ijodiy jarayoniga muqobil emas, balki uni kengaytiruvchi vosita sifatida namoyon bo'lmoqda. Generativ algoritmlar qisqa vaqt ichida turli kompozitsion variantlar, rang yechimlari va stilistik eksperimentlarni taklif eta oladi. Biroq mazmun, g'oya va estetik qaror qabul qilish jarayoni hanuz ijodkorning tafakkuriga bog'liqdir. Shunday ekan, sun'iy intellektni o'zlashtirgan rassom o'z konsepsiyasini yanada mukammal, tezkor va ko'p variantli shaklda ishlab chiqish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu jarayon eskiz tayyorlash, vizual izlanish olib borish va yakuniy asarni rejalashtirish bosqichlarini samarali tashkil etishga xizmat qiladi. Texnologik taraqqiyot natijasida vizual madaniyatning iste'mol shakli ham o'zgardi. Ijtimoiy tarmoqlar, raqamli platformalar va virtual galereyalar orqali san'at mahsulotlari global auditoriyaga taqdim etilmoqda. Bunday sharoitda faqat an'anaviy texnikaga tayangan ijodkorning raqobatbardoshligi pasayishi mumkin. Raqamli grafik dasturlar, 3D-modellashtirish, animatsiya va multimedia san'ati elementlarini o'zlashtirgan mutaxassis esa ijod mahsulotini zamonaviy formatlarda namoyish eta oladi. Bu esa uning kasbiy moslashuvchanligini oshiradi. Shu bilan birga, an'anaviy tasviriy san'at bilimlari o'z ahamiyatini yo'qotmaydi. Aksincha, klassik kompozitsiya qonuniyatlari, rangtasvir nazariyasi, perspektiva va plastika asoslari sun'iy intellekt bilan ishlash jarayonida mustahkam fundament vazifasini bajaradi. Agar ijodkor estetik mezonlarni chuqur bilmasa, generativ tizim tomonidan yaratilgan tasvirlarni tanlash, tahlil qilish va takomillashtirishda qiyinchilikka duch keladi. Demak, muammo an'anaviy va zamonaviy yondashuv o'rtasida tanlov qilishda emas, balki ularni integratsiya qilishdadir. Zamonaviy mehnat bozori ham san'at vakillaridan ko'p funksiyali kompetensiyalarni talab qilmoqda. Grafik dizayn, raqamli illyustratsiya, kontent yaratish, vizual branding kabi yo'nalishlar tasviriy san'at bilan bevosita bog'liq bo'lib, ularning aksariyati sun'iy intellekt yordamida

optimallashtirilmoqda. Agar ijodkor zamonaviy dasturlar va algoritmik tizimlarni o'zlashtirmasa, u tez sur'atlarda rivojlanayotgan professional maydondan chetda qolib ketishi ehtimoli yuqori. Bu esa san'at ta'limi tizimini ham qayta ko'rib chiqishni taqozo etadi. Tasviriy san'at ta'limida sun'iy intellekt va raqamli texnologiyalarni integratsiya qilish o'quvchilarning kreativ tafakkurini kengaytiradi, vizual tajribasini boyitadi va eksperiment qilish imkoniyatini oshiradi. Ijodkor sun'iy intellektni raqib sifatida emas, balki hamkor vosita sifatida qabul qilishi lozim. Texnologiya g'oya bermaydi, lekin g'oyani shakllantirish va takomillashtirish jarayonini tezlashtiradi. Haqiqiy san'atkor o'zining estetik qarashlari va professional bilimlari asosida texnologiyani boshqaradi.

Natijada, zamonaviy davr ijodkoridan ikki yo'nalishda chuqur bilim talab etiladi: birinchisi - an'anaviy tasviriy san'at maktabining nazariy va amaliy asoslarini mukammal egallash; ikkinchisi - sun'iy intellekt generatorlari, dizayn dasturlari va raqamli platformalar bilan professional darajada ishlay olish. Ushbu integrativ yondashuv san'atkorning zamon bilan hamnafas bo'lishini, o'z g'oyalarini global miqyosda namoyon etishini va kasbiy barqarorligini ta'minlaydi. Shunday qilib, tasviriy san'at sohasi bugungi kunda konservativ yondashuv bilan cheklanib qolmasligi, balki texnologik transformatsiya jarayonlariga faol moslashishi zarur. Ijodkor an'anaviy bilimlarni afzal ko'rgan holda zamonaviy innovatsiyalarni inkor etsa, tezkor rivojlanayotgan vizual madaniyat muhitida raqobatbardoshligini yo'qotishi mumkin. Aksincha, klassik san'at asoslarini saqlagan holda sun'iy intellekt va raqamli texnologiyalarni o'zlashtirgan rassom o'z davrining ilg'or, moslashuvchan va yuqori kompetensiyali ijodkoriga aylanishi shubhasiz.

Xulosa: Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, zamonaviy texnologik taraqqiyot tasviriy san'at sohasining mazmuni va kasbiy talablarini tubdan o'zgartirmoqda. Sun'iy intellekt va raqamli vizual dasturlar ijod jarayonini tezlashtirish, variantlarni kengaytirish va global auditoriyaga chiqish imkoniyatini yaratmoqda. Biroq bu jarayon an'anaviy tasviriy san'at bilimlari va estetik mezonlarning ahamiyatini kamaytirmaydi, aksincha ularni yangi texnologik muhitda qayta talqin qilishni talab etadi. Haqiqiy ijodkor zamonaviy vositalarni chuqur o'zlashtirgan holda o'zining klassik bilim va mahoratini saqlab qolishi zarur. An'anaviy va raqamli kompetensiyalar integratsiyasi rassomning ijodiy mustaqilligini, moslashuvchanligini va raqobatbardoshligini ta'minlaydi. Aks holda, texnologik rivojlanish sur'atlari yuqori bo'lgan sharoitda faqat konservativ yondashuv bilan cheklanib qolish kasbiy cheklanishga olib kelishi mumkin. Shunday qilib, tasviriy san'at ta'limi tizimida sun'iy intellekt va raqamli texnologiyalarni metodik asosda integratsiya qilish zamon talabi bo'lib, bu jarayon ijodkorni texnologiyaga qaram emas, balki uni ongli ravishda boshqaruvchi subyekt sifatida shakllantirishga xizmat qilishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Komoldinov, S. J. O. G. L. (2026). Manzara chizish jarayonida rang xususiyatlaridan foydalanish usullari. *Science and Education*, 7(1), 1027-1033.
2. Jomoldin o'g'li, K. S. (Yil). Maqola nomi. *Science, Research and Development*,
3. Umarjon o'g'li, H. R. (2021). Technologies for Improving Composition and Drawing Skills Based on the Rules of Composition. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 9(12), 765-767.
4. Oripov, B. B. (2025, December). INCREASING THE SCIENTIFIC COMPONENT OF THE ART OF POTTERY IN STUDENTS. In *International Conference Platform* (No. 6, pp. 134-137).
5. Oripov, B. N. (2016). *Fine art and its teaching methods*. T.: Ilm-Ziya.
6. Oripov, B. N. (2013). *Tasviriy san'atni o'qitishning zamonaviy pedagogik texnologiyasi, didaktikasi va metodikasi*.". *Ilm-ziyo*" nashriyoti.
7. Орипов, Б. Н. (2009). *Тасвирий санъатни уқитишнинг замонавий педагогик технологияси, дидактикаси ва методикаси*. Н.,«НамДУ», 2010Й, 446.
8. Oripov, B. (2005). *Fine Arts and Methods of Its Teaching*. Tashkent:" Ilm-Ziya.
9. Xasanboy O'g'li, B. A. O'quv jaryonida qalamchizgi va qoralamalarni bajarishda talabalarni kasbiy-pedagogik kompetensiyasini rivojlatnirish texnologiyasi. *Scientific bulletin of namsu-научный вестник намгу-namdu ilmiy Axborotnomasi–2023-yil_7-son*.
10. Xasanboy o'g'li, B. A. TALABALARNI KASBIY-PEDAGOGIK QOBILYATLARINI RIVOJLANTIRISH METODIKASI. *Economy and Innovation ISSN*, 2545-0573.
11. ugli Boltaboev, A. K., & Khaydarova, M. K. (2026). DEVELOPMENT OF AESTHETIC THINKING OF SCHOOLCHILDREN THROUGH COMPUTER DESIGN. *European Review of Contemporary Arts and Humanities*, 2(1), 42-44.
12. Xasanboy o'g'li, B. A. UMUMTA'LIM MAKTABLARINING BOSHLANG 'ICH SINF O 'QUVCHILARINI TASVIRIY SAN'ATGA O 'RGATISHNING MAQSADI VA MAZMUNI.
13. Odilboyeva, U. Z. (2025, December). The scientific and pedagogical influence of teacher cognition theory on method selection in the educational process. *International Conference Platform*, 6, 152–157.
14. Odilboyeva, U. Z. Q. (2026). O 'ZBEK VA INGLIZ TILLARIDA TERMINLAR HOSIL BO 'LISHINING QIYOSIY TAHLILI. *Mahalliy va xalqaro konferensiyalar platformasi*, (1), 32-36.
15. O'G'Li, B. A. A. (2025). Rangtasvir mashg 'ulotlarini tashkil etishda kreativ va innovatsion yondashuvlarning didaktik ahamiyati. *Science and Education*, 6(12), 527-533.

16. O'G'Li, B. A. A., & G'Aybullayeva, T. O. Q. (2025). Portret san'atida kompozitsiya tushunchasi va uning badiiy ifodadagi ahamiyati. *Science and Education*, 6(12), 656-661.
17. O'G'Li, B. A. A., & Diyora, G. (2025). Natyurmort janri orqali madaniy merosni aks ettirish masalalari. *Science and Education*, 6(12), 650-655.
18. O'G'Li, B. A. A. (2025). Mustaqil ijodiy faoliyat tushunchasi va uning ta'lim jarayonidagi o'rni (rangtasvir fani misolida). *Science and Education*, 6(12), 640-644.
19. O'G'Li, B. A. A., & Yoqubova, M. B. Q. (2025). Rangtasvirda manzara ishlash jarayonida qisqa muddatli etyudlardan foydalanishning pedagogik samaradorligi. *Science and Education*, 6(12), 662-667.
20. Nurmamatova, M. S. Q. (2026). RANGTASVIR DARSLARIDA TALABALARNING MUSTAQIL IJODIY FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISH USULLARI. Mahalliy va xalqaro konferensiyalar platformasi, (1), 7-10.
21. O'G'Li, B. A. A. (2025). Tasviriy san'at darslari orqali o'quvchilarning estetik madaniyatini rivojlantirishning ilmiy asoslari. *Science and Education*, 6(11), 918-923.
22. Rakhimov, H. U. (2021). Article title. *Asian Journal of Multidimensional Research*, 10(8), xx-xx.
23. Rakhimov, H. R. (2021). Technologies for improving composition and drawing skills based on the rules of composition. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 9(12), 765-767.
24. Islomovich, S. F. QALAMTASVIR MASHG'ULOTLARIDA TALABALARNI KOMPOZISIYA OID BILIM VA MALAKALARINI RIVOJLANTIRISH.
25. Oktabrov, M. A. (2025, December). Ways to enhance students' artistic and aesthetic taste in fine arts lessons. *Claritas Conference Platform*, 3, 8-12.
26. Oktabrov, M. A. (2025). The emotional expression of artists through colors and the psychological effect of colors in artworks. *European Review of Contemporary Arts and Humanities*, 1(4), 30-34.
27. Oktabrov, M. A. (2025). Innovatsion yondashuv asosida bolalarni dekorativ rasm chizishga o'rgatishning didaktik ahamiyati. *IMRAS*, 8(6), 142-147.
28. Oktabrov, M. A. (2025). Natyurmort tuzish va uni tasvirlash usullari. *Intellectual Education Technological Solutions and Innovative Digital Tools*, 3(33), 75-80.
29. Oktyabrov, M. A. O. G. L. (2026). Rangtasvir darslarida talabalarning mustaqil ijodiy faoliyatini rivojlantirishda master-klass metodining tutgan o'rni. *Science and Education*, 7(1), 999-1004.

30. Dominjonov, K. F. U. (2026, January). TRADITIONAL UZBEK POTTERY ART AND ITS CONTEMPORARY INTERPRETATIONS. In Claritas Conference Platform (No. 1, pp. 85-89).
31. Dominjonov, K. F. U. (2026, January). THE EVOLUTION OF POTTERY ART AND THE HISTORICAL ORIGINS OF POTTERY. In Claritas Conference Platform (No. 1, pp. 55-58).
32. ugli Dominjonov, K. F. (2026). THE HARMONY OF FOLK APPLIED ART AND CONTEMPORARY ART IN POTTERY WORKS. European Review of Contemporary Arts and Humanities, 2(1), 32-35.
33. Dominjonov, K. (2025). O 'rta asr kulolchiligida sir tayyorlash texnologiyasi va uning zamonaviy ahamiyati. Science and Education, 6(11), 1019-1023.
34. Faxriddin o'g'li, D. K. (2026). O'ZBEKISTON KULOCHILIGIDA TARIXIY SHAXSLAR TALQININING BADIY TAHLILI. SHOKH LIBRARY, 1(1).
35. Dominjonov, K. F. U. (2026, January). APPLICATION OF NEW TECHNOLOGIES IN IMPROVING THE QUALITY OF POTTERY PRODUCTS. In International Conference Platform (No. 1, pp. 36-39).
36. Dominjonov, K. F. O. G. L., & Odilova, M. X. J. Q. (2026). Zamonaviy hayotimizda naqqoshlik milliylik omili. Science and Education, 7(2), 350-355.
37. Dominjonov, K. F. O. G. L., & Ulug'Bek-O'G'Li, K. (2026). Kulolchilikda yangi materiallar va texnologiyalarning qo 'llanilishi. Science and Education, 7(2), 87-92.
38. Dominjonov, K. F. O. G. L., & Axmatjonova, U. L. Q. (2026). An'anaviy va zamonaviy kulolchilik texnologiyalarining taqqoslanishi va rivojlanish istiqbollari. Science and Education, 7(2), 79-86.